

12. Bölüm

COVID-19 VE KANSER CERRAHİSİ

İkbal OVALI ERDOĞDU¹

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü tarafınca Mart 2020’de SARS-CoV-2 enfeksiyonuna bağlı pandemi ilanı yapıldıktan sonra bütün dünyada sağlık sistemi işleyişi değişmiştir. Hem hastalığın yayılımının önlenmesi, hem de hastane kaynaklarının planlı kullanılmasının sağlanması açısından elektif cerrahi işlemler hastalığın zirve yaptığı dönemlerde ertelenmiştir. Sadece ertelenmesi mümkün olmayan acil ve kanser cerrahisi operasyonlarına devam edilmesi kararı alınmıştır. Kanser tanısı almış hastalarda ameliyatın zamanlaması daha önceden de birçok kritere bağlıyken yeni süreçte hem hasta hem de sağlık kaynaklarının kullanımı açılarından kar-zarar ilişkisi dengesinin kurulmasında bu yeni enfeksiyon sürecinin belirlediği kriterler de ön plana çıkmak zorunda kalmıştır.

Genel Önlemler

Sağlık sisteminin işleyişinde kilit rolü oynayan sağlık çalışanlarını hastalık bulaşından korumak temel önceliklerdendir. Ayrıca hastalar arasında da çapraz bulaşa neden olmamak açısından kişisel koruyucu ekipman kullanımı ve diğer tüm enfeksiyon kontrol önlemlerinin titizlikle uygulanması gerekmektedir.⁽¹⁾ Ayrıca hasta ve yakınlarına pandemi önlemleri ile ilgili ek eğitim verilmelidir.⁽²⁾

Kanser Cerrahisinde Hasta Seçimi

Acil durumlar dışında hastalar cerrahi gerekliliği açısından, tedavi sürecinde yer alan onkoloji, radyasyon onkolojisi, nükleer tıp, radyoloji gibi diğer branşlarla

¹ Uzm. Dr. İkbal OVALI ERDOĞDU, Ankara Şehir Hastanesi, Genel Cerrahi Bölümü
ikbal_ovalı@yahoo.com

planda kalmayacağı düzenlemeler gereklidir. Bölgedeki mevcut vaka sayıları göz önünde tutularak kanser hastaları için COVID-19 ile enfekte hastalar ve sağlık çalışanları ile karşılaşmayacakları izole ortamlar sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Karaca, A. Serdar, et al. General surgery operating room practice in patients with COVID-19. *Turkish Journal of Surgery*, 2020, 36.1: i.
2. Stone, Rebecca; Scheib, Stacey. Advantages of and Adaptations to Enhanced Recovery Protocols for Perioperative Care During the COVID-19 Pandemic. *Journal of Minimally Invasive Gynecology*, 2020.
3. Ding, Benjamin Tze Keong, et al. Orthopaedic surgery after COVID-19—A blueprint for resuming elective surgery after a pandemic. *International Journal of Surgery*, 2020.
4. COVID, ACS. 19: Elective Case Triage Guidelines for Surgical Care. *Publicado em*, 2020, 24.
5. Liang W, Guan W, Chen R, et al. Cancer patients in SARS-CoV-2 infection: a nationwide analysis in China. *Lancet Oncol*. 2020 Mar;21(3):335-337.
6. Kovoov, Joshua G., et al. Screening and testing for COVID-19 before surgery. *ANZ journal of surgery*, 2020, 90.10: 1845-1856.
7. T.C. Sağlık Bakanlığı (Ocak 2020). 2019-nCoV Hastalığı Sağlık Çalışanları Rehberi.
8. Xavier, Ruben Gregory, et al. Pre-surgical COVID-19 swabs in surgical patients: An institutional experience in a middle income country. *Asian journal of surgery*, 2021.
9. Schlosser, Michael, et al. COVID-19 testing processes and patient protections for resumption of elective surgery. *The American Journal of Surgery*, 2021, 221.1: 49-52.
10. Wohler, Andrew D., et al. Surgical Re-entry Strategy Following COVID-19 Pandemic: A Tiered and Balanced Approach. *Medical Care*, 2021, 59.3: 220.
11. Uchida, Sho, et al. CT screening for COVID-19 in asymptomatic patients before hospital admission. *Journal of Infection and Chemotherapy*, 2021, 27.2: 232-236.
12. Çelik, Süleyman Utku; Çetinkaya, Ö.; Tüzüner, A. Cerrahi ve COVID-19. *Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Genel Cerrahi Kliniği, Temmuz, Ankara, Türkiye*, 2020.
13. Thyagarajan, Rama; Mondy, Kristin. Timing of surgery after recovery from coronavirus disease 2019 (COVID-19) infection. *Infection Control & Hospital Epidemiology*, 2021, 42.6: 790-791.
14. Criscuolo, Elena, et al. Weak correlation between antibody titers and neutralizing activity in sera from SARS-CoV-2 infected subjects. *Journal of Medical Virology*, 2021, 93.4: 2160-2167.
15. Ti, L. K., Ang, L. S., Foong, T. W. What we do when a COVID-19 patient needs an operation: operating room preparation and guidance. [publicado online antes da impressão, 2020 Mar 6] *Can J Anaesth* 2020.
16. Kamer, Erdinç; Çolak, Tahsin. What to do when a patient infected with COVID-19 needs an operation: a pre-surgery, peri-surgery and post-surgery guide. *Turk J Colorectal Dis*, 2020, 30.1: 1-8.
17. Valika, Taher S.; Maurrasse, Sarah E.; Thompson, Dana M. A guiding principles checklist for otolaryngologic surgery in the COVID-19 era. *Otolaryngology–Head and Neck Surgery*, 2020, 163.4: 699-701.